

შემაჯილ
შახისი
1919.
N 4.
იხ. N. 90

3309/2
1919/2

ფასი 6 მანათი.

№ 4.

მშობლის მათრახი

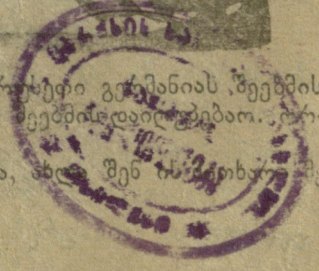
ტბირა,
დეკემბრის 14
1919 წ.

ორი გენერალი



1924
4593

შინდენბურგი. 200 წლის წინათ თქვენმა გენოსმა მიუცემ პეტრე დიდმა სთქვა: თუ რუსეთი გერმანიას შეეზღის-
დაილუპებო. 50 წლის წინათ ჩვენმა გენოსმა ბისმარკმა სთქვა: უკეთეს გერმანიას რუსეთს შეეზღის დაილუპებო. ახლა--
თავეს წინასწარმეტყველება გამართლდა...
დენიკინი. ეს კარგი და პატიოსანი: ორმა ქვეყანმა იწინასწარმეტყველა და ასრულდა, ხელა შენ სსრკ-ის წინა-
სამე ქვეყანი ვინმე ხომ არ გეგულება რომ გვირჩიოს მომავალში როგორ მოვიქცეთ.



„მემაკის მათრახის“ რედაქციისაგან

მოქალაქენო! დეკემბრის 12 თფილისმა ილღე-სასწაულა სახალხო გვარდიის არსებობის ორი წლის თავი. ყოველი რესპუბლიკის ერთგული მოქალაქე ვალდებული იყო ამ დიდ დღეს ხელგაშლით შეხვედროდა და დაეთმო მისთვის, რისი დათმობაც კი შეეძლო.

ჩვენც ამ ბედნიერ დღეს სახალხო გვარდიისათვის დათმეთ მთელი ნომერი „მემაკის მათრახისა“

ერთის შეხედვით ჩვენი დათმობა თითქო დიდს არაფერს წარმოადგენს მაგრამ ვინც მეტის დაკვირვებით ჩაჰხედავს საგანს, ის სრულიად წინააღმდეგში დარწმუნდება.

მართლაც, წარმოიდგინეთ მთელი ნომერი „მემაკის მათრახისა“ ეგრეთ წოდებული სერიოზული წერილებით სავსე! ამგვარი სანახაობა იქნებოდა, ვსთქვათ ვალიკო ჯუღელისათვის რომ ანაფორა ჩაგეცმიათ და ქუჩაში ისე გამოგეყვანათ.

წარმოიდგინეთ, „მემაკის მათრახი“ სრულიად უვნებელ ილიუსტრაციებით აჭრელებული, უკარკატუროთ და უმათრახოთ. მსგავსი სანახაობა იქნებოდა თქვენ რომ ალექსანდრე დგებუაძისათვის კუტუზოვის დროინდელი გენერლის ფორმა ჩაგეცმიათ და ისე გამოგეყვანათ გვარდიის წინ.

თქენ ამას არ იზამთ. არ იზამს არც ვალიკო, მით უმეტეს არც ალექსანდრე.

ჩვენ კი ისე გვიყვარს გვარდია, რომ მისთვის ერთი ჩვენი თანამოქმეთაგანი გავსწირეთ.

გვარდიელის დღიურიდან.

ჯერ კიდევ ორი, თუ სამი წლისა ვიქნებოდი, როცა სამხედრო ნიჭის პირველი ნიშნები გამომაჩნდა. ახლაც მშვენიერად მახსოვს ჩემი, ასე ვსთქვათ, პირველი აქტიური გამოსვლა, როცა დედაჩემმა შაქრის ნატეხის მოცემაზე უარი მითხრა, თაროდან ლამპა გადმოვავადე და დავამტვრიე.

რა თქმა უნდა, არსებითად აქ დიდი არაფერია. დღევანდელი „კომუნისტები“ ხალხით სავსე მატარებელს ამსხგრევენ, მაგრამ სახეში უნდა მიიღოთ ის გარემოებაც, რომ მე მაშინ ორი თუ სამი წლისა ვიყავი და ესენი კი უკვე დიდრონები, ნასწავლი და მომზადებული ხალხნი არიან.

იმ შორეულ დროდან მოწყებული, რაც ხანი მოდიოდა, მე ჩემს თავს აშკარად ვატყობდი სამხედრო ნიჭის ზრდა-განვითარებას და როცა ჩვენს მოსამსახურე ბიჭს, ჩვენს ოჯახში მოსვლის პირველ დღესავე, შუბლში ქვა გავარტყი და გავუხეთქე, ყველა შინაურებს ჩემდამი შურის გრძნობა

აღვუძარი და უფროსი ძმა იმდენათ შეიპყრო ამ გრძნობამ, რომ გასალახავათაც დამედევნა.

დღევანდელის მასშტაბით რომ შევხედოთ ჩემი მოქმედების მიზანშეწონილობას, თითქო ესეც უბრალო რამეაო, მაგრამ ცნობისათვის მოგახსენებთ, რომ ქვა კარგა შორე მანძილიდან ვესროლე.

ამ შორე წასრულში ექსკურსიით და ჩემი სამხედრო ნიჭის აღნიშვნით მე სრულიადც განზრახვა არა მქონია თავის ქებისა, ვინაიდან კარგათ ვიცი „თავის ქება კიტრათ ღირს და კატრი კი ცხრა თუმნათ“. ამ პატარა ექსკურსიით მე მსურდა შეჩვენებია თქვენთვის, თუ რამდენათ შორს მქვერტელია ჩვენი გვარდიის ბელადი, ვალიკო ჯუღელი, რომელმაც ერთის შეხედვით შემატყო რაც შეილი ვიყავი და გვარდიაში ჩამრიცხა.

მივიღე თოფი და ტყვიები.

— ჯერ ხანად, ჩემო ეშმაკო, აი აქ, ქალაქის მახლობლად ივარჯიშე სადმე და შემდეგ ბრძოლაში წაგიყვანო, მითხრა ვალიკომ და ჩემი გული სიამოვნებით აივსო.

სახლში დაბრუნებისთანავე შევუდექე ჩემი თოფის აწერას და თუ ვისმე აინტერესებს ეს მშვენიერი მოთხრობა გადასინჯოს „მემაკის მათრახის“ ნომრები 1917 წლისა. იქ იპოვის.

მთელი ღამე არ მიძინია და ამისთვის დილით აღრე გამეღვიძა. ჯერ პირიც არ დამებანა, რომ თოფი გავსწმინდე და ზეთი წაფუსვი. ჩემზე უბედნიერესი შეიძლება მართო გერასიმე იყო, რომელსაც ერთის მაგივრათ შევიდი სხვა და სხვა სისტემის თოფი ჰქონდა და იმათ წმენდაში ატარებდა დროს.

პირველი დღე მშვენიერი დღე გამითენდა... მზე თითქმის საშვადღეოზე იყო ასული, როცა ვაკე გავათავე და წყნეთის გზიდან მთაში ავუხვიე. ირგვლივ ტრიალი ფერდობი მწვანე ჯეჯილით შემოსილი. სრული სიჩუმე და თავისუფლება. ნიავიც თითქო მომკვდარიყო, ოღნავ არ ირხეოდა მწვანე და ნორჩი ჯეჯილის ფოთლები. აქ რა თქმა უნდა კაცი გულდასმით და ბეჯითად იმეცადინებ.

კარგა ხანს ვსტკბებოდი ამ მომზიბლავი მშვენიერებით და თან გამოცდილი მეომრის თვალით ვეძებდი რაიმე მოხერხებულს სამიზნო საგანს. ჩემი ყურადღება მიიპყრო შორს, ხევის პირად ამწვანებულმა სამად-სამმა ბუჩქმა. მთელს იმ ფერდობზე მხოლოდ ჯეჯილის ხავერდი იყო გადაფენილი და ეს სამი ბუჩქი ისე ობლად და საწყლად მომჩვენა, რომ კინაღამ ავტირდი. ბუჩქის ახლო კარგა მოზდილი თეთრი ქვა ეგდო დააი ერთად ერთ სამიზნო საგნათ სწორედ ეს ქვა მივიჩნიე.

ქვა ბუჩქებიდან მარცხნივ ხუთიოდ საყენის მანძილზე იდვა და ისე მკაფიოდ მოსჩანდა მწვანე ჯეჯილას საფარზე, როგორც მზე ცის ლაქვარდში. დაკვირვებულის თვალით შევზომე მანძილი ჩემსა

და თეთრი ქვის შორის და თოფის სანიშნო დაახლოვებით ათას ნაბიჯზე დავაყენე. წამოვწექი მოლზე, გავიწვინე თოფი და მრისხანე გრიალმა მძლავრათ შეარყია მყუდრო ჰაერი.

თეთრი ქვის მარცხნივ, სულ ახლოს, დაახლოვებით შვიდ-რვა საყენზე, მტვერის კორიანტელი ავარდა, რამაც მანიშნა ტყვის მოხვედრების ადგილი.

როცა მეორედ სროლას გავემზადე, ჩემი ყურადღება მიიპყრო ბუჩქების არა ჩვეულებრივმა ქანობამ.

— ნუ თუ ასე შორე მანძილზე ტყვის ქარმა ბუჩქები ამზომ მძლავრათ შეარხია? ვფიქრობდი მე და მეორე სროლისათვის ვემზადებოდი. კვლავ გაისმა გრიალი და მტვერი ქვისა და ბუჩქების შუა ავარდა. ცხადია ახლა მარჯვნივ მეტი ავიღე ვიდრე საჭირო იყო. მეორეს მესამე მივაყოლე, მესამეს მეოთხე და თეთრი ქვის ირგვლივ მტვერის კორიანტელი ავაყენე. ბუჩქი პირდაპირ ქანობდა ტყვის ქარისაგან, როგორც ნორჩი ლერწამი ქარიშხლის დროს.

უცებ მწვანე ფოთლებზე თეთრი ბაირალი გამოჩნდა და რალაცამ თითქო თავიც გამოჰყო. შემართული ჩახმახი დაფუშვი და გაშტერებით დავაცქერდი საიდუმლო ბუჩქებს. თეთრი ნაჭერი კვლავ მკაფიოთ მოსჩანდა, ხოლო ბუჩქი კრთოდა, როგორც შვლის ნუკრი. მე ბორცვს ამოვუწექი და ცქერათ გადავიქეცი.

— ნეტავ რა უნდა იყოს იმ ბუჩქებში ვფიქრობდი მე და გონს ვერ მოვსულიყავ, როცა მწვანე ფოთლებიდან სიფრთხილით და შიშით გამოძვრა მაღალ-მაღალი ახალგაზრდა უცხოელი ოფიცერი და მცირე ხნის შემდეგ მას მოჰყვა ახალგაზრდა, მშვენიერი ასული. ისინი უხმოდ დაეშვენ დაბლა, პატარა ბილიკით და ქალაქისკენ გამოემშურენ.

მე კარგა ხანს გონს ვერ მოვედი. თოფი ხელში შემაცივდა. ვფიქრობდი და ვერ წარმომედგინა თუ რა უნდოდა ამ ხალხს იმ ბუჩქებში: ალბათ, წიგნს რასმე კითხულობდენ. ცხადია.

როდესაც ეს სასწაული ვალიკოს ვუამბე, მან მამაშვილური დარაგების კილოთი მითხრა:

— კიდევ კარგი, ჩემო ძმაო, რომ არ შემოგაკვდა ის ოხერი, თორემ ვინ იცის რას გამოიწვევდა ეს ამბავიო.

ამის შემდეგ მე წყნეთის მხარეს თავი დავანებე და სავარჯიშოთ მთაწმინდისაკენ ვიწყე სიარული.

ეშმაკი.

შექანჯალებულის ლექსები.

ვერი ბიჭო, ვერი და ვერი.
წინ მიღვას ღვინით გავსილი ქვევრი..

თუნგით გადავკარ და დავითვერი,
ეხლა მსურს ყველას ვაღინო მტვერი,

I

აბა, ვერი და... ვერი და ვერი!!..
დამფუძნებელი კრებისა წევრი
მინდა რომ ვიყო... ან და კონსული
უცხო ქვეყნიდან აქ ჩამოსული,
ან სენატორი, ან და მისია,
სახლებს რომ ვუყუა რეკვიზიცია
თორემ ქუჩაში ვრჩები ბიძია..
ერთი ოთახი—'მიგ ერთად ათი:
თებრო, ივანე... კესო... ალათი...
ორი პერრონა—ათი ოთახი..
თფუი! დაიქცეს თქვენი ოჯახი!
საით წავიდე, თავს რა ქვას ვახლი,
რა ვქნა, რომ ვერსად ვიშოვნე სახლი.
ესროლე ბადე! ჰე, მირბის ძალი..
მაშ, დაედევნე, სდიე და დაღლი..
ტფილისს დაღუპავს ძალღეი ბევრი.
ვერი ბიჭო და... ვერი და ვერი!!..

II

ირიის ეინეემ! სპიჩქიი პაპიროოოოს!
ოჰ, გამარჯობა შენი მარტიროს!
სოქვი, ბედმა სანამ უნდა გვატიროს,
იმ სახლებში ვინ დაიკვარტიროს,
დღეს რომ მთავრობა დაცლას უპირობს?

III

„ინდოეთი ხეზე უნდა გავიდეს,“
ტფილისიდან ლიშნი ხალხი გავიდეს?
ათ ოთახში მაშინ უნდა შავიდე!
დღეს მე პირში ერთი ლუკმა ჩავიდე,
ლხინი მიყვარს, ამას შენც კი მიხვდები...
ფეხსაცმლიდან გამომექცა თითები...
არც შეშა მაქვს, არც ნახშირი, არც ფიჩხი
პაპიროოოს, სპიჩქი,!. პაპიროს სფიჩქიიი!!!

IV.

ღრანანანინა, ნინა და ნანა!!!
მოდი, მიყურეთ, ვსთქვა გამოცანა:
ქათამი გვაძლევს, მოთეთრო არის,
აღდგომას წითლად გვაქვს შეღებილი,
თუ გსურს გასინჯო მიატყვი კბილი,
ერბოში—ერბო-კვერცხია ტკბილი.
ვინც ახსნით გიძღვნით ჩოხას, ქალს —კაბას,
სოქვით, ვის უმშვენებს დღეს იგი ტაფას...
მე კი ყოველ დღე, ძმაო, ვმარხულობ,
ყველასგან მუდამ ფულებს ვსესხულობ,
იქნება კიდევ გექნეს-ლობიო,
მასესხე ცოტა, ჩემო სოფიო,
დღეს სტუმრები მყავს, უნდა მოვხარშო...
ერთხელ, სადღაცა კი ვქამე ხარჩო...
მახსოვს, კინალამ უცბად დამახარჩო!
რამდენს უმატებ ფასს დღეს პურს დარჩო...

შენია, შენი, ქვეყანა, ჩარჩო!
 ჩემს ფანჯრებს არც ერთს არა აქვს ჩარჩო...
 თავი მაქვს დიდი, შიგ გორავს ტვინი,
 რა ცუდი არის ჭკუის ლატინი..
 უნდა ვსტიროდე, მე კი ვიცინი...

V

ქალო, ჩემ სიტყვის სულ ნუ ხარანტი*,
 მოდი, გავყიდოთ ის ბრილიანტი,
 ხომ ხედავ, არ ვარ სპეკულიანტი,
 და არც მიჭირავს მე „ორიანტი“,
 რომ სიღარიბეს გამოვლო კვანტი,
 არ გინდა გულზე წითელი ბანტი?!?
 ლოყებზე პუდრი თხლად შენაფანტი?..
 საპონი მომცა ცხვირს დავიბადნი,
 და სავარცხელით თმებს მოვიფხანდი,
 ვატყობ, ჭკუაზე სულმოთლად შევქანდი,
 ამ ტფილისში რომ ამოვქაქანდი...

VI

ჯუ! ჯუ!.. ჯუ! ჯუ!.. ჯუ!!!
 ჭი!!! ჭი!!! ჭი!! ჭიჭი!!
 კაცი ხართ, ქალი, გოგო, თუ ბიჭი!!
 ნასწავლ-უსწავლი, ჭკვიან-რეგვენი
 ნიკო, ერპილე, შაქრო, ეგვენი,
 ყველამ ტფილისში! ტფილისში ყველამ,
 ნატომ, ჯაჯიკამ და ფეფიკელამ!!
 არავინ დარჩეთ პროვინციაში,
 ტფილისში შეყვანათ ყველა სიაში..
 სოფლებში არვინ არ ჩაჰკლათ ნიჭი!!!
 ჯუ!.. ჯუ!.. ჯუ!.. ჯუ!! ჯუ!...
 ჭი! ჭი! ჭი! ჭი! ჭი!...

შექანჯალებული.

„ყველა ტალანტთა ქალაქი.“

წინათ ჩვენს სატახტო ქალაქისთვის ამბობდენ:

— ქალაქიო.

ეხლა მას უნდა დაერქვას:

— ყველა ტალანტთა ქალაქი.

გამოიჩინეს თუ არა პროვინციაში ცოტა ნიჭს, ანუ ლათინურად რომ ესთქათ-ტალანტს, რომელიმე კომისარი, მას მაშინვე თბილისი გამოუწევს ხელს და მშვიდობით!..

საკმარისია ცოტა ფხა გამოიჩინოს თვითმართველობის საქმეებში და მაშინვე—

— ტბილისის ღურგლებს ახალი სავარძლის კეთება სჭირდებათ.

ესთქათ, პროვინციაში ვინმე კარგი მისწავლებელია, ადმინისტრატორიც ვარგა, მოძრაობს, ცოცხალ არსებას გავს... უნდა იცოდეთ, რომ სულ ცოტა ხანში ამ გვამსაც თბილისი ჩაიკრავს წიაღში.

ერთის სიტყვით, ჩვენი თბილისი რაღაც ზღაპრულ ქალაქად გადაიქცა; ის ნთქავს სანოაგეს: ვერ ვაძღებთ, პურიტ, სიმინდით, ლობიოთი, ხორციტ. სულიერი, უსულო, ოთხფეხი, ორფეხი— ყველფერი მის მის მუცელში ჩადის და მაინც არაფერი ეშველა, გაუმაძღარის სტომაქისაა, ყველაფერს ნთქავს, ყველაფერს ყლაპავს.

მთელი თბილისი მარტო ქამაზე ფიქრობს, ამის მეტი არაფერი ახსოვს. ამას ყვირიან ქუჩებში, ამას გაჰკვივიან გაზეთებში.

მაგრამ ჯანდაბას, ამ ამხრივ ეგება გაგვეძლო რამენაირად ამ ქალაქისთვის, მაგრამ ახლა რომ ადამიანების ყლაპვასაც მიყო ხელი, რაღა უნდა ვქნათ!

თქვენი მტერია ჩვენს სოფელს დღე დაადგეს თუ ასე გაგრძელდა „ტალანტების“ ყლაპვა: მოკითხვის წერილის წამკითხავი კაციც არ გვეყოლება სოფლად.

რომელია ისეთი მოღვაწე დღეს საქართველოს სოფლებში და დაბა-ქალაქებში, რომ თბილისისკენ არ მიიწვედეს.

ეს კიდევ არაფერი! თუ იგი ღირსია, რომ თავისი „ტალანტის“ შუქები ცენტრიდან მოჭფინოს სამშობლოს, მაშინ რა გაეწყობა,—ია და ვარდი მის გზასა და სავალს, მაგრამ ხშირად ბუტაფორიულ მოვლენებთან გვაქვს საქმე!

იზნევი კაცი და ვერ გაგიგია თუ ვინ ან რომელი მოღვაწე რა მიზნით მუშაობს პროვინციაში:

— მართლა გულ წრფელად ემსახურება ხალხს, თუ თბილისის გასაგონათ ფართი-ფურთოებს.

თქვენი არ ვიცი და მე კი ძალიან დაეჭვებული ვარ!

როცა გულმოდგინეთ მომუშავე მასწავლებელს ვხედავ, ქედს ვიხრი მის წინაშე და მზადა ვარ ცამდის ავიყვანო, მაგრამ უეცრივ გამიელვებს წყეული ეჭვი:

— ვინ იცის, ეგების თბილისში უნდა გადასვლა და იმიტომ იდგამს წელლებზე ფეხს თქო.

როცა ხმა მალლა მაყვირალ კომისარს ვხედავ ეჭვი ჩამჩურჩულებს:

— რათ ყვირის ეს კაცი, ხომ იმას არ ცდილობს, რომ თბილისს გააგონოს თქო.

რომ იცოდეთ რა ყურმახვილია თბილისი!

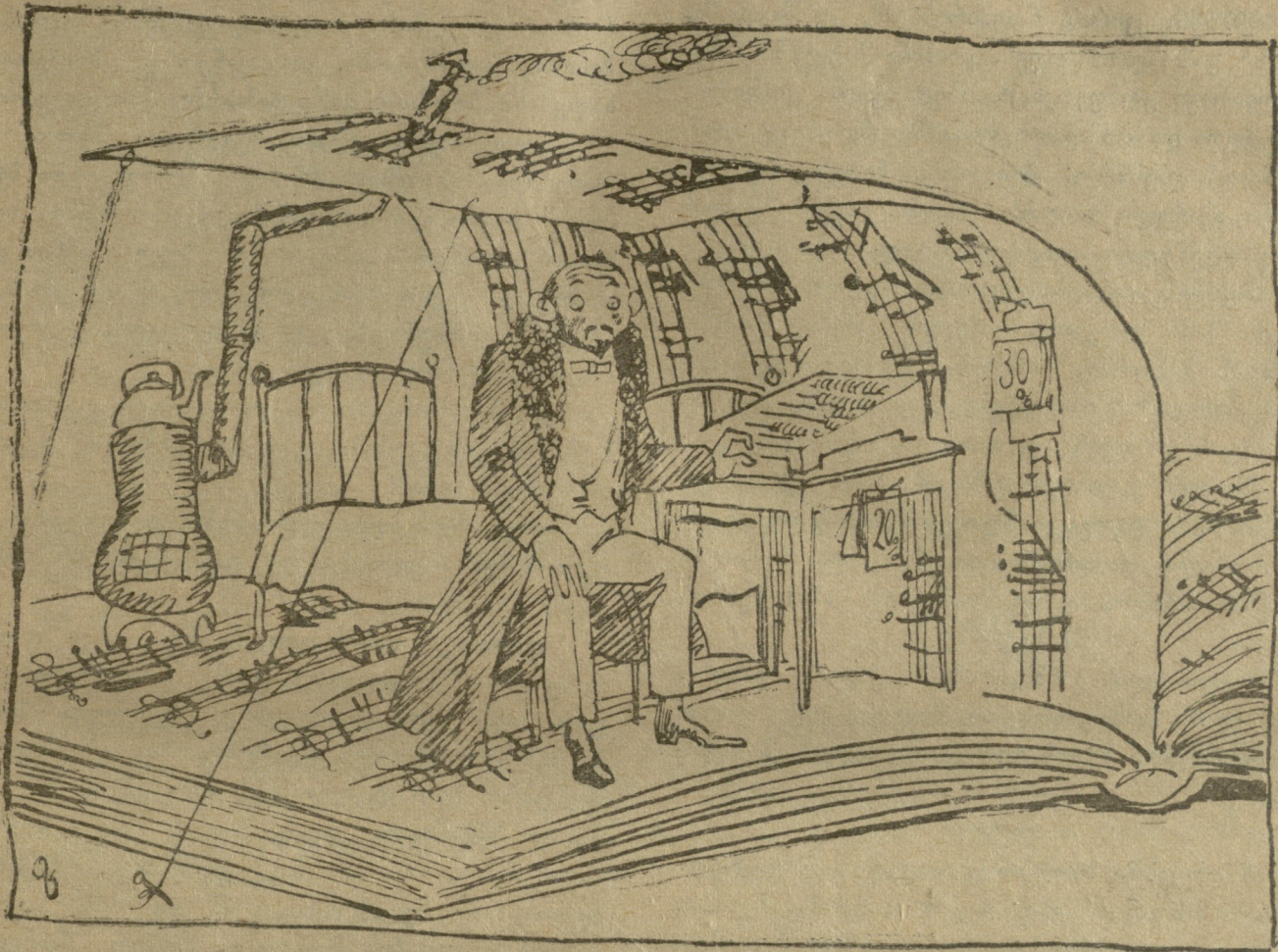
როცა რომელიმე მოღვაწე ხშირად დადის თბილისში „საზოგადო საქმეებზე“ მე ასე ვფიქრობ:

— ვაი თუ ესეც სასახლის კიბეებს ცვეთს არბენ-ჩამორბენითთქო.

ღიახ, სასახლის კიბეები!
 ჩვენს კურთხეულ ქუთაისში პირდაპირ ასე ამბობენ:

— ეს და ეს პირი თბილისში სასახლის კიბეების საცვეთად დადისო.

პ ა რ ტ ი ტ უ რ ა შ ი.



ჯაქარია ფალაქიაშვილი. მშვენივრად მოვეწყე ამ ჩემი ოპერის პარტიტურაში. მხოლოდ ეს ანგარიშები!..

ერთის სიტყვით პატროსანი შრომა და მისი წარმომადგენელი მთელ საქართველოში დღეს საეჭვო პირად არის მიჩნეული: არ იცი რა ამოძრავებს მას, — მართლა ხალხის საკეთილდღეოდ იღვწის, თუ თბილისი აქვს მიზანში ამოღებული.

მერე თქვენა გგონიათ, რომ ასეთი რამე სათაკილოდ არის მიჩნეული? თქვენც არ მომიკვდეთ! თბილისისკენ მისწრაფება სათაყვანოდ ითვლება, ყველასაგან მოწონებულია ისე, როგორც სპეკულიაცია.

ვინც თბილისში არ მსახურობს და გადასვლას მაინც არ ფიქრობს, ის გამოუდგარი ვინმეა, დაბრაკულია, ჩათლახი დემოკრატია, უფოლადოა, ასეთი აზრის არის თითონ თბილისი და ასე მსჯელობს პროვინციაც. თბილისს მხოლოდ ის მიაჩნია კაცად და ტალანტად, ვინც უკანა ფეხებზე უდგას ფინიასავით და ძვალში უვარდება.

— თბილისისკენ მისწრაფება და „კარგი ტონი“ დღევანდელ საქართველოში სინონიმებად არის მონათლული.

ტალანტის დასასაბუთებლად ეგ უტყუარი მოწმობაა. თუ თბილისისკენ იხედები, ეგ იმას

ნიშნავს, რომ ქვეყნისთვის გამოსადეგარი ხარ, ნიქს წარმოადგენ, ტალანტი ხარ.

თუ არა და... „ბრაკ“.

თბილისი მთელ საქართველოს ლორწეით გადმოყურებს და თავისი თავის მეტი არაფერი აინტერესებს.

პური გაქვს? მას უნდა მისცე.

მჭადი? ისიც მას უნდა.

ლობიო? ისიც.

ტალანტი? ისიც.

ერთის სიტყვით არაფერზე უარს არ ამბობენ, ყველაფერს ნთქავს ვეშაპივით.

მოდით და ამის შემდეგ ნუ გამოუცვლით თბილისს სახელს!

არა, ბატონებო! დღეიდან თბილისის სახელი:

— ყველა ტალანტთა ქალაქი!

იჩქარეთ იქითკენ, იჩქარეთ! ამოეწერეთ და-ბრაკულთა სიიდან!

თბილისი სტუმართ-მოყვარეა!

მ. მალაქიაშვილი.

წერილი ბათომიდან.

ბათუმი. კვირას, ნოემბრის 30, „ეშმაკის მათრახის“ გამოსვლის დღეს, ვაიხსნა ბათუმში არაჩვეულებრივი კონფერენცია რედაქციის ყოფილი, ეხლანდელი და მომავალი თანაშრომლებისა. კონფერენციას დაესწრო: ბლიკვაძე, ჩიბუხი, ჩიბუხის მდივანი, აჭარელი და ორბოძიანი. დიპლომატიურ წარმომადგენელთა სავარძელში იჯდა ბ-ნი ისკანდერი. კონფერენციის თავმჯდომარეთ ერთხმად არჩეული იქნა ბ-ნი ბლიკვაძე, რომელმაც კრებას გააცნო იმ ნოტის შინაარსი, რომელიც მან მიიღო „ეშმაკის რედაქციისაგან“. კონფერენცია ფეხზე აღდგომით ისმენს ნოტას და ფეხზე აღდგომითვე ერთხმად სწყვეტს: გამოცხადდეს ქ. ბათუმი ეშმაკის პროტექტორატს ქვეშ. აირჩეს დელეგაცია ბლიკვაძის თავმჯდომარეობით, რომელიც დაუყენებლივ გაემგზავრება სატახტო ქალაქში—თბილისში და მოახსენებს ამის შესახებ ეშმაკს.

მთელი დღის განმავლობაში ქალაქი გაჩირაღდებულია. მცხოვრებლები მოუთმენლად ელიან ამ ისტორიული აქტის იურიდიულ ფორმაში ჩამოსხმას.

ამ დღეებში ბათუმის ქართველთა ეროვნული საბჭოში მასთან არსებული ქალთა წრის გამგეობის მიერ შეტანილი იქნა შემდეგი შინაარსის შეკითხვა: იცისი თუ არა ეროვნულ საბჭოს პრეზიდიუმმა, რომ ბათუმში არსებობს ქალთა წრის გამგეობა შვიდი წევრისგან შემდგარი, არჩეულ შვიდი ქალისგან და თუ იცის, რა ზომებია მიღებული, რათა აღიგავოს დაუყონებლივ არსებობა იმ ჟურნალისა, რომელსაც სახელად უწოდეს „შვიდი მნათობი“. ეროვნული საბჭო ამ ჟამად დიდ მზადებშია, რათა დაუყონებლივ იქნეს შეკრებილი ამის შესახებ ყოველი უტყუარი ცნობები. შემკვითხველების საბასუხოთ ეროვნულ საბჭოს აქვს სახეში გამოუშვავს გიორგი მაღალოვი.

X.

ახალი სტილი.

აფსუს, როგორ აირია ქვეყნიერება, როგორ აჯაფსანდალივით აითქვლიფა ყველაფერი!..

ვა, ვა, ვა!... ვისაც რა უნდა იმასა შერება, ვისაც რომელი ღმერთი უნდა იმასა ლოცულობს, ვისაც ვინ მოსწონს იმასა ჰპროშტავს, ყველა თავის თავს პრავიტელსტვით აცხადებს, ყველა თავის ფულსა სჭრის!!

ერთი სიტყვით, სად იწყება ეს დომხალი და სად თავდება კაცმა არ იცის!. ყველა, ყველა, კაცო, მაგრამ ეს კალენდარი რაღა ჯანაბათ შეცვალეს!

ამან ხომ პრამათ დავთარი დამიბნია რაღა! ქრისტი-შობისთვეა, იანვარია, შობაა, ახალწელიწადია, აღდგომაა, ბზობაა, ნათლიღებაა, მარხვაა, ხსნილია, რომ არ გამეგება!.. როდის გათენდება: სურფსარქისობა, შაგნაბადობა, ხოჯივანქობა, თელეთობა, სავსემ ნი პანიმაიუ! გინდ დამახრჩეთ, არ ვიცი რაღა!

„ჯოჯოხეთს ერთი მუგუზალი აკლდა და ისიც შიგა ჰკრესო“. სწორეთ ეგრეა რაღა ჩვენი საქმე! თავათ აწეწილ დაწეწილი იყო ჩვენი საქმე და ამ კალანდრის არევათ ხომ სულ დააბნია დავთარი!. ეს ეექსილეების სროკებიო, ეს ბანკებიო, ეს სულისზასდანებო!... ერთი სიტყვით, სულ ყირამალა გადატრიალდა ყველაფერი!

ვა, ხუმრობა ხომ არ არის ცამეტი დღით სრაზუმ წინ გადასკუპება! იცი რა რაზნიცას აკეთებს ეს ცამეტი დღე?!

ეხლა რომ აღარ ვიცი რანაირი პროვერკა გაუკეთო ჩემ კეკელას! სულ დაბნეული ვარ რაღა, კაცი!

დედაკაცი ფეხმძიმეთა მყვანდა, კაცს დაანგარიშებული მქონდა ტოქი-ტოქ, ნიმუტობით, თუ ცხრა თვეს იქით ნასლენიკი მეყოლება მეთქი, მაგრამ სულ ამირიეს ანგარში, ისე არიეს ეს კალენდარი! ჩემი კეკელა აგერ სამი დღეა რაც დაწვა და მშვენიერი ვაჟიც მაიგო, მაგრამ რომ არ ვიცი: ჩემია, სხვისია, პრეფდეგრემენა, დაგვიანებულია, თუ ნედანოსკა!.. ან და რას გავიგებ, ადამიანო! თვეები შაიცვალა, ჩისლო შაიცვალა, ქრისტიშობისთვეა, იანვარია, თებერვალია, ქრისტე ღმერთმა არ იცის და მე რას გავიგებ, თავი კომბოსტოს მიმიგავს!

ვაი ჩემი ცოდო ედოს იმას, ვინც მე ჩემი კეკელას ორსულობის ანგარიში დამიკარგა და ჩესლო მესეცის კალანდარი აურია!

გოგია.

ქ. ქიათურა.

1918 წ. 9 მაისი.

წერილი ბათუმიდან.

ვინაიდან ბაგრატოვებს ქაობაში ჰქონდათ კრება, ვიმედოვნებ, მათი ზრხვის გენებება თქვენ გავება. წინეთ, როცა ამ ჩვენ ქალაქს განაგებდა საბჭო ძველი, ვინ შაეების ბატონობას ჩაუყარა საძირკველი; როს მასლოვი ფრთებსა შლიდა მმა-ბიჭების საბატონოთ, და დენიკინს მოუხმობდა ამ ქალაქის საპატრონოთ;

და როს ფარფაშს შავებისას
 აღარ უჩნდა დასასრული,
 ბაგრატივი კავშირს ფლობდა,
 ბრეიერი იყო სრული.
 და მას შემდეგ დაეჩვია
 საქმეებში ხელის ფათურს,
 წყევლა-კრულვას უგზავნიდა,
 აძაგებდა ყოველს ქართულს.
 წევრთა თვალის ასახვევით
 გრძელ „რეჩებში“ თხზავდა ჭორებს,
 ხმა ისეთი ნაზი ჰქონდა
 ვით ინგლისის მოზდილ ჯორებს.
 და მადასა განუსაზღვრელს
 პატივსცემდა თვისას მარად,
 მით საქმენიც მოაგვარა
 შავრაზმელთა გასახარად:
 გაფიცვა და მითქმა-მოთქმა...
 თვითნებობა იყო სრული,
 და და ამ გვართ მუშათ კავშირს
 დაუყენა აღსასრული.
 ამბობენ რომ შავ რაზმელთა
 გაზეთისთვის მუშათ შტატებს
 აგროვებდა და დღესაც კი
 ამ საქმისთვის დაფარუტებს.
 ერთ დღეს ამ გმირს მუშათ კრებამ
 უგალობა სულთათანა,
 ზემო თქმული ყმაწვილები
 პორთფელითურთ მიაბრძანა.
 ნათელ ვახდა საქმე მათი,
 პოლიტიკა ქვემძრომელი,
 და კრებაზე გამოირკვა
 ახალი, თუ ცოდვა ძველი.
 და ამჟამად ისევ ისე
 არ იშლიან თურმე თვისას,
 „პროტოკოლზე“ ხელ-საწერად
 პატიკობენ ამ ჩვენ ღიზას.
 ქაობაში შეთხზეს თურმე
 ის ქალღიმი საპროტესტო,
 გამგეობას ჩვენ ვფლობდითო
 დასცალეთო ნაშე მესტო“.
 და ამ გვარად ცოდვილ ვაჟებს
 სიხარულით უძგერთ გული,
 მწუხარებათ შეეცვლებათ
 ნადრევი სიხარული.

ხდაბაურელი.

ბუტუნას რადიო.

ფ.ო.თ.ი.

ნავ-თსადგურის მუშების კავშირის გამგეობამ
 მუშათა სკოლა გახსნა, სადაც მუშა მოწაფეთა უმ-
 რავლესობამ დაამთავრა კიდევ სკოლაში სიარული.

ამავე კავშირის საბჭომ ნაციონალზაცია გაატარა
 ცხოვრებაში და „სავალდებულო“ ენის უცოდინ-
 ნარე სეკრეტარი დოლიძე დაითხოვა. მოსალოდ-
 ნელია კიდევ ორი სამი პირის დათხოვა რომ
 „სახელმწიფო ენა“ არ შეფერხდეს.

ამავე მუშებში ჩვენი გაზეთის ტირაჟი უკვე
 ცხრაზე (9) ავიდა მიუხედავად იმისა, რომ არტელში
 რალაც რეასი (800) მუშა იშუაობს და თვითური
 გაზეთის ფასი ბოთლ ღვინის ფასსაც უდრის.
 ქალაქის სამკითხველოში სიცივისაგან, გამგე ქალს
 გარდა, ნნ ქურქოსანი მკითხველი გაიყინა.

ადგილობრივ ესერების კომიტეტი უარს აც-
 ხადებს მანწკავას და კეკელიძის („გემ მარიას“
 გმირების) ორგანიზაციის წევრობაზე. მიზეზად
 ფოთიდან მათ გასვლას ასახელებენ: რაკი ფოთიდან
 გავიდა, ორგანიზაციიდანაც გასულად ითვლებოა.

წარწერანი

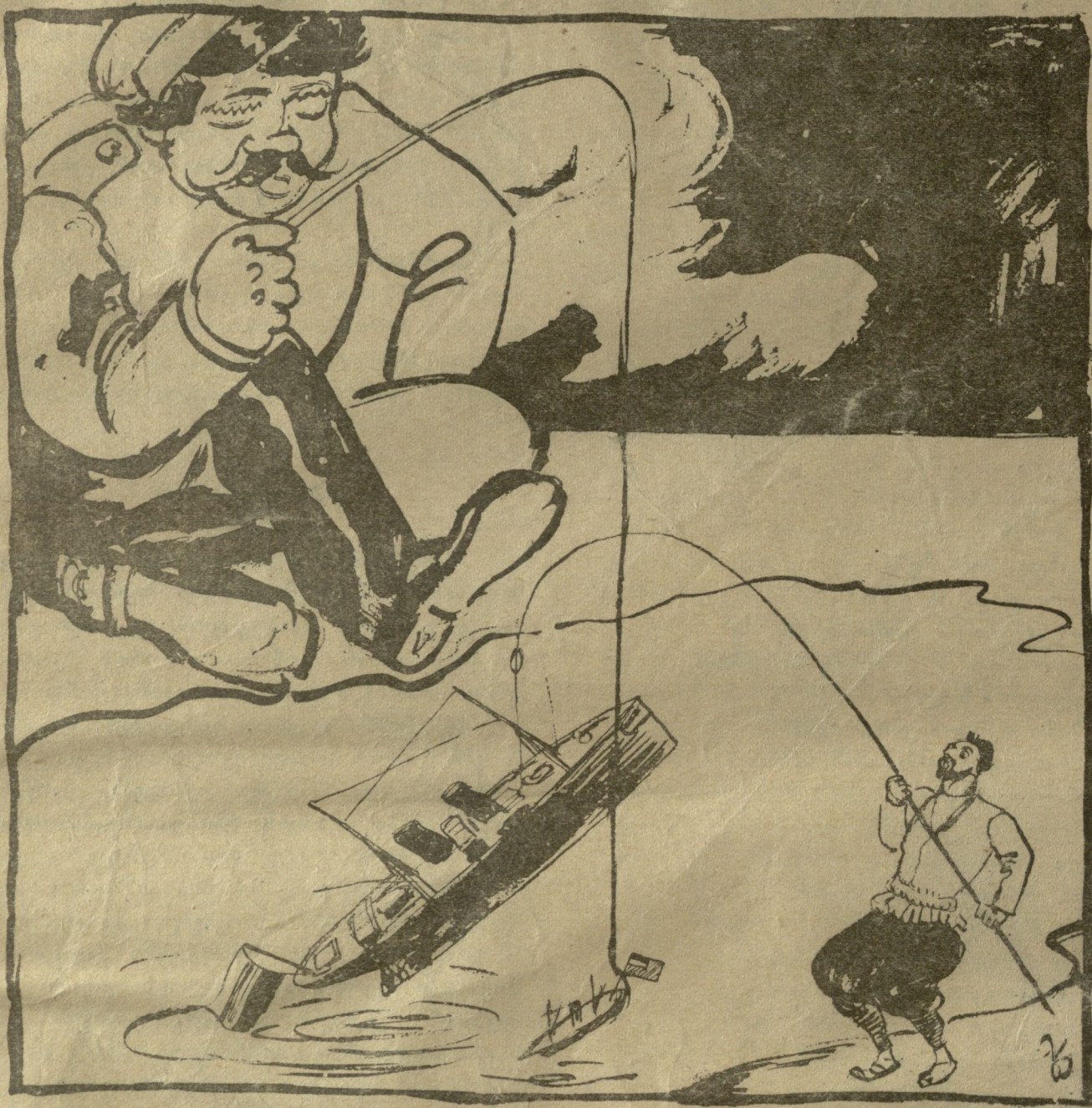
ადვილად შესაძლებელია, რომ რესპუბლიკის
 ზოგიერთი მოქალაქენი ერთგარ შეჯიბრებას აწარ-
 მოებენ და სურთ განამტკიცონ რეკორდი უმსგავ-
 სო და ვაუგებარ წარწერათა, თორემ სხვით არა-
 ფრით აიხსნება ზოგიერთ მათთაგანის სიმანხიჯე.

ვერ წარმომიდგენია, მაგალითათ, თუ რამდენი
 ცეკვის სწავლის მოწაფე ეყოლება იმ სულდგმულს,
 რომელიც ლაკონიურად აცხადებს წარწერით
 თავის ბინაზე „ტანცის უჩიტელი“ (ნიკოლოზის
 ქუჩის ბოლო). აგრეთვე ბევრი მუშტარი არ ეყო-
 ლება პლენანოვის პროსპექტზე, სამხედრო სასწავ-
 ლებლის პირდაპირ, მოთავსებულ სამკურნალოს,
 რომლის წინაც შემდეგი შინაარსის წარწერაა გა-
 მოქმედი: **კერძო სამკურნალო სამუდამო საწო-
 ლებით**. „ეშმაკის მათრახი“ ეკითხება თავის
 საყვარელ მკითხველებს: რომელი იქნება მათ შო-
 რის ისეთი გამბედავი, რომ ზემოხსენებულ საავად-
 ყოფოში შევიდეს განსაკურნავად. წინასწარვე დარ-
 წმუნებული ვართ, რომ იშვიათად მოიძებნება
 მოქალაქე, რომელიც „სამუდამო“ საწოლს ეძებდეს.

„საკბილო“ სამკურნალო... ეს სამკურნალო
 მოთავსებულია პლენანოვის პროსპექტზე, კრილო-
 ვის ქუჩის კუთხეში. გამოურკვეველია თუ ვისთვის
 უფრო საკბილოა იგი, მკურნალთათვის, თუ გან-
 კურნის მსურველისათვის. ამის გამორკვევას თვით
 კბილ-მტკივანა მოქალაქეთ ვანდობთ, რომელნიც
 იმედია თვის აზრს გავვიზიარებენ.

ზემოხსენებულ სამკურნალოს ქვეშ მოთავსე-
 ბულ ხილის დუქანს შემდეგი წარწერა უმშვენებს
 კარებს: „პერსიაული მადაზია“. დარწმუნებული
 ვართ, რომ „პერსიაული“ გვარი უნდა იყოს დუქნის
 პატრონისა და მიტომ ბევრს აღარას ვილაპარაკებთ.

თევზაობა შავ ზღვაზე



დიდი გენერალი. ეს რა პატარა თევზი ამომყვა..
 პატარა ტარიელი. ერთი ამას დამიხედეთ! ამოთრევა მიჭირს, იმოდენაა.

ხოლო არ შეგვიძლიან მაინც ჩვენი სიამოვნება
 არ გამოვსთქვათ, რადგან გვარი ძალიან მოგვწონს...
 ნამეტანი მუსიკალურია!...

„ტივოლი ტიატრი“... ასეთი წარწერაა პლე-
 ხანოვის პროსპექტის ბოლოში, ყოფილი გორგი-
 ჯანოვის რესტორანის შენობაზედ. ვისაც სურვილი
 აქვს, თვისი თვლით ნახოს ზემოხსენებული წარ-
 წერა, ვურჩევ შორიდან წაიკითხოს და არ გაბე-
 დოს „ტიატრ“-ში შესვლა!... ამბობენ, რომ ვინც
 იქ შევა მარტო მას კი არ დასტოვებს, რაც ჯიბეში
 აქვს, არამედ თვით ჯიბეებსაც მიაყოლებს... შარვალ-
 სურთუკიანად...

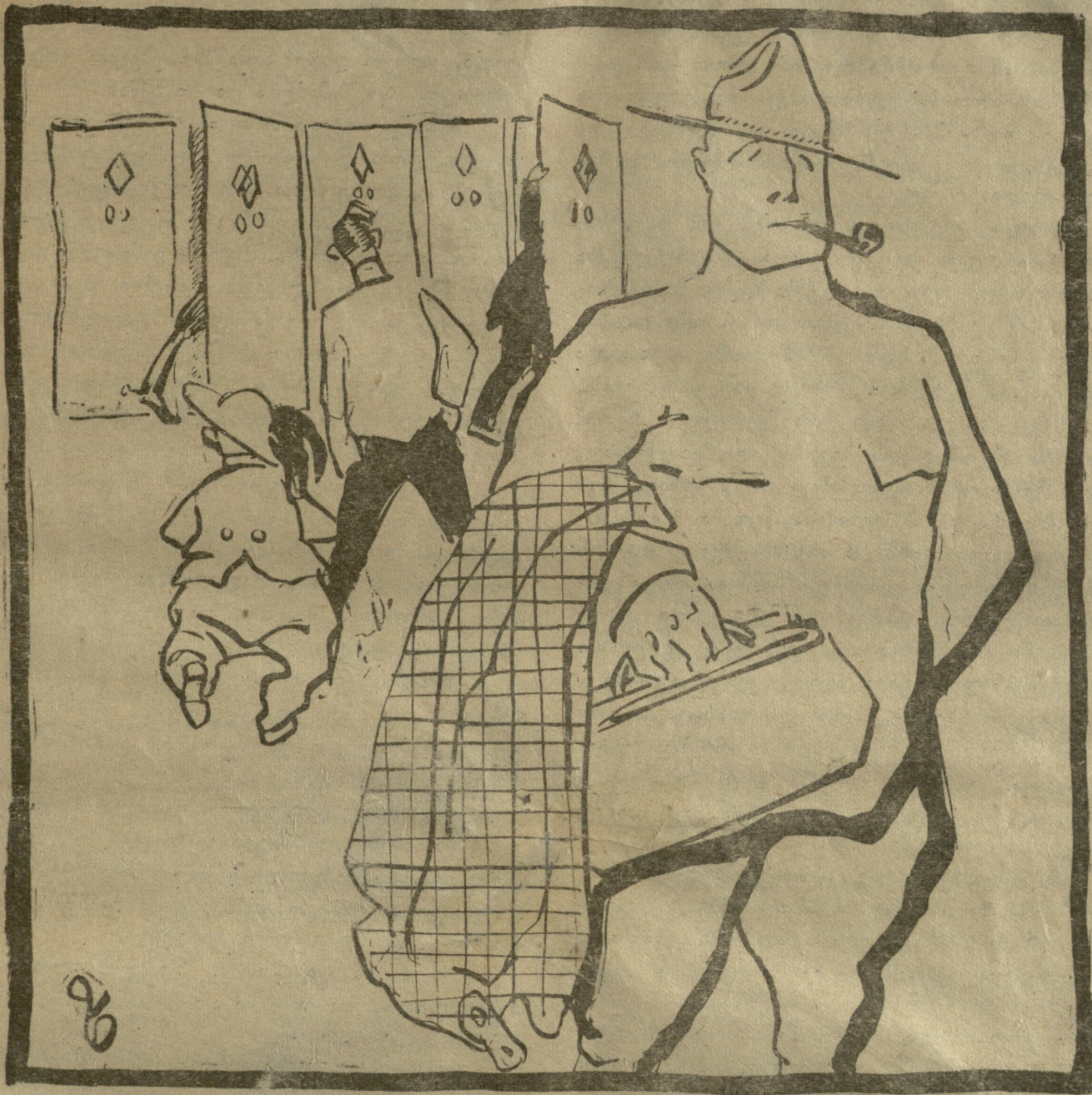
გუგული.

შარადა.

მუზამ მომთხოვა*) შარადა,
 მოკლე და მწყობრი ხმიანი.
 რა არის იგი არსება?
 ადგილი უყვარს კლდიანი!..

*) მოთხოვნილება არის და მოთხოვნილებაც.
 ქუთათურმა პედაგოგებმაც თავისებური მოთხოვნილება
 წამოაყენეს. თუ მაწანწრელის მუზას ეს ლექსი შარადა
 ეგონა, უმჯობესი იქნებოდა მისი მოთხოვნილება და-
 უკმაყოფილებელი დერჩენილიყო. დაე გაფიცულიყო,
 რედ.

მედიკოსი



ამერიკელი. ჩვენ მივდივართ!
სხვები. ჩვენც მივდივართ!..

უყვარს მას თავი უფლება,
ვით მოძღვარს კადა რძიანი...
თუმც იმას არ ჰყავს ბატონი
არც თავათ არის ყმიანი,
უხვი ბუნების წყალობით
სცხოვრობს თვით თავაზიანი!
კაცი კი მისი მტერია
მან კაცს არ მისცის ზიანი.
იარაღი კი ზედა აქვს
ულესია და ფხიანი!
ბუნებას უბოძებია
არ არის ხარისხიანი!
ფუ მებრძოლს დასძლევეს არც მოჰკლავს,

არც არის ლალატიანი!..
ვინც ამ შარდას ამისხნის
იგი იქნება ჰკვიანი!
ახსნა შემდეგ

ა. მაწანწრელი.

ბანკეტი

ვერავენ იტყვის, რომ საქართველოში ბანკეტი
იშვიათი მოვლენა იყოს. არ მეგულება მგზავრი,
რომელსაც ჩვენი რესპუბლიკის რკინის გზით აფე-
ლოს, ან ჩაველოს, რომ მისთვის ჩვენ ბანკეტი არ
გაგვემართოს.

მაგრამ მე არასოდეს არ მახსოვს ბანკეტი ჩემ პატივსაცემად გამართული. ეს არა თუ იშვიათი, პირდაპირ პირველი შემთხვევაა. ამ პირველ ბედნიერ შემთხვევას ადგილი ჰქონდა სახალხო გვარდიის არტილერიის საკრებულოში გვარდიის ორი წლის დღესასწაულის რამოდენიმე დღით წინ.

საზოგადოთ ჩვეულებათ მაქვს ბანკეტებსა და კარგ სადილებზე პრანჰვა-პატივი არ დავიწყო და ჩემი თანხმობით გავაბედნიერო მასპინძლები. ეს საჭიროა ყველამ იცოდეს.

გვარდიის არტილერისტთა მიერ ჩემ პატივსაცემად გამართული ბანკეტი ერთობ მხიარული და სასიამოვნო გამოდგა. თავის ქებაში ნუ ჩამომართმევთ და არ შემძლია მოკლეთ არ ავიწყროთ ეს მშვენიერი საღამო. თვით ამ საღამოზე განაცხადა ჩვენმა ძვირფასმა თამადამ, სოსო გედევანიშვილმა, რომ ეშმაკს აქ ლაპარაკი არ შეუძლია, მაგრამ იმედია ის წერის დროს თავისას არ დააკლებსო. სრული ჭეშმარიტებაა. არ ვიცი რა მიზეზია, მაგრამ ლაპარაკის დროს მუდამ შავიწყდება, რომ კარგი სიტყვისათვის თან და თან აღელვება, სიტყვის შუაგულში პირდაპირ გადარევა და დასასრულ დამშვიდება საჭირო. რამდენჯერ არ ვცადე კარგი სიტყვის წარმოთქმა და არ იქნა ვერ ავლელი. გვარდიელებზედაც ვილაპარაკე, ჯარისკაცზედაც, ჩვენს მთავრობაზედაც, სოლოდარობაზედაც, ნოე ჟორდანიასზედაც, წარმოდგინეთ თვით პროლეტარიატზედაც, მაგრამ აღელვება ვერა შემთხვევაში ვერ მოვახერხე და გადავწყვიტე სრულიად დავანებო საჯარო ლაპარაკს თავი.

მაშ ვგრე. ჩემ პატივსაცემად გამართულმა ბანკეტმა თამადათ ერთხმად აირჩია სოსო გედევანიშვილი. ომში ხშირად გამომიცდია ჩვენი საყვარელი გენერალი, მაგრამ თუ თამადაობაშიაც ასეთი იყო, ეს კი აღარ შეგონა.

პირველი სიტყვა მან ჩვენი ძვირფასი არტილერიის სადღეგრძელოდ წარმოსთქვა. მან შეადარა შარშანდელი გვარდიის არტილერია აწინდელს და განაცხადა, რომ მათ შორის მხოლოდ სახელწოდებაა სავსე, თორემ შარშანდელი ჩვენი გვარდიის არტილერია აწინდელის კარიკატურათ შეიძლება ჩაითვალოსო. ორატორმა აგრეთვე აღნიშნა უდიდესი სარგებლობა არტილერიისა საზოგადოთ. მე რასაკვირველია დიდ არტილერისტათ არასოდეს არ მომქონდა თავი, მაგრამ ზოგიერთი რამ ამ სარგებლობისა მეც გახეგება და თუ მაშინ არ ვთქვი ეს მხოლოდ იმიტომ, რომ ლაპარაკის დროს აღელვებას ვერ მოვახერხებდი. მართლაც როგორ გინდა აღელდე ისეთ მშვენიერ ქეიფის დროს და ასეთ ჩვეულებრივ ლაპარაკში. მე მაგალითად ვიცი რომ არტილერია სასარგებლოა აგრეთვე იმიტაც, რომ თავ გადანახეთქი ყუმბარა კალმისტარებისა და კარანდაშების ჩასაწყობ ჭურჭლათაც ვარგა. ამავე მიზნისთვის და სხვა რამეებზედაც გამოსადეგია

ყუმბარის ბუდე, რომელიც ზარბაზნის ლულაშივე რჩება ყუმბარის გასროლის შემდეგ. ათასნაირ ნივთებს აკეთებენ ამ ნაშთებისაგან და ეს ჩვენს წარმოებას რასაკვირველია ხელს უწყობს. ახლა მოდი და ისე სთქვი ეს უბრალო სარგებლობა არტილერიისა, თითქო დიდი აღმაშფოთებელი რამ შეგმთხვეოდეს. არ შემძლია და რა ვქნა.

შემდეგი სიტყვა თამადამ იმ დემოკრატიის სადღეგრძელოდ წარმოსთქვა, რომელმაც წარმოშვა ჩვენი სახალხო გვარდია. მართლაც უმადურობა იქნებოდა აქ ორიოდ სიტყვა მეც არ მეთქვა და ერთი ჭიქა ღვინო არ დამელია, მაგრამ ვინაიდან სიტყვის თქმას ის ოხერი აღელვება სჭირია, მე მხოლოდ დამშვიდებით ერთი ჭიქა ღვინის დაღვევა ვამჯობინე. ჩვენი დემოკრატიის სიმწიფე იმდენათ არა საექვო და უდავო საქმეა, რომ თამადას თითქმის არაფერ არ გამოკამათებია და შეხლა-შემოხლას ადგილი არა ჰქონია.

— მე კვალად ზევით-ზევით მივფრინავ—განაცხადა თამადამ და წარმოსთქვა სადღეგრძელო იმ კელმძღვანელისა, რომელიც წარმოშვა ჩვენმა დემოკრატიამ და რომელშიაც გამოხატულია მთელი ვისი სიძლიერე, სიმწიფე და სიღარბისლე—ნოე ჟორდანიას სადღეგრძელო.

ნება მიბოძეთ აქ ერთი პატარა ამბავი მოგახსენოთ: ერთ შტატის მღვდელს, თურმე მეორე უშტატო მღვდელი ემტერებოდა, დაათრობდა და შემდეგ გაბრიელ ებისკოპოზთან უჩივლებდა: ლოთია, გადაყენე ადგილიდანო. (წინეთ მღვდლებისთვის ლოთობა დანაშაულათ ითვლებოდა). ერთხელ სწორეთ ასეთ სიმთვრალის დროს მოასწრო მტერმა და უჩივლა. ეფისკოპოზმა მყივე მოაკვანინა თავისთან შემხიარულებული მოძღვარი.

— ეს რა დაგმართია, შე ცოდვილო, რომ სულ ლოთობ და ღმერთი აღარ განსოვსო, მიმართა მღვდელმთავარმა.

— რა ვქნა, შენი ჭირიმე, მომადგებიან უზარგაზარი ყანწით და მათიცებენ: ყოვლად სამღვდელო გაბრიელის სადღეგრძელო რომ არ დალიო, გაიგებს და შემოგწყრებაო. რა ვქნა, ცოდვილი ვარ, მებათრება თქვენი და უარს ვერ ვეუბნებო.

მე რომ ნოე ჟორდანიას სადღეგრძელოს გავიგონებ, ხელი ინსტიქტიურათ მიიწევს ჭიქისკენ. უნდა გამოგიტყდეთ, რომ ჩემ მოქალაქეობრივ მოვალეობათ მიმაჩნია ნოეს სადღეგრძელო უთუოდ საფეე ჭიქით დავლიო. აღექსანდრე დგებუაძემ არა თუ საფეე ჭიქა დალია, ისიც კი მოახერხა რომ მისთვის ჯარიმა დაეღვეინებინათ.

დამფუძნებელი კრების დღეგრძელობის დროს საზოგადოებას დიდი მღელვარება დაეტყო. თამადის საპასუხო სიტყვით გამოვიდა ჩვენი სახელოვანი არტილერისტი, მიშა არსენიძე. მე სხვებზე ნაკლებ არ ვაფასებ დამფუძნებელი კრების მნიშვნელობას, მაგრამ აქაც მხოლოდ ღვინის მიღებით

მოგხატე ჩემი მისდამი ღრმა პატივისცემა და ჩემი წვილილი საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის აღმშენებლობითი საქმეში ამით შევიტანე.

სულ სხვა ტაქტიკას დაადგა ჩვენი სახელოვანი კავალერისტი მზხრან ოდიშელი. მან ვრცლათ მოიყვანა ფსალმუნდანი აკაკი წერეთლის სიტყვები ჩონგურისა და სიმების შესახებ, რომლიდანაც ორატორის აზრით ნათლად სჩანს ქართული ერის ინტერნაციონალის ჯობა. ბატარეის უფროსმა, სოსო ირემაშვილმა, აღნიშნა მეორე ლექსი აკაკი წერეთლისა, სადაც ნათქვამია: „ჩონგური საქართველოა, სიმები ჩვენ ვართ ყველაო, ერთი მათგანი რომ გასწყდეს მაშინვე უნდა შეველაო.“

და დასძინა, რომ ქართველი ტომები შეხმატკბილებულნი უნდა იკაფავდნენ ცხოვრების გზას. ამ საკითხსაც დიდი აღელვება და კამათი გამოიწვია.

ვინაიდან ბანკეტი გაერთიანდა, ხარჯის შესამცირებლათ საჭირო შეიქნა თამადის თანაშემწეთა თანამდებობების გაუქმება.

— ერთ მთავარ თამადას შეუძლია სუფრის ხელმძღვანელობის გაწევა და საჭიროთ აღარ მიგვაჩნია თანაშემწეთა არსებობაო, განაცხადა ერთმა ორატორთაგანმა.

— ამხანაგებო! დაიწყო ალექსანდრე დგებუაძემ, მე ამ წინადადების წინააღმდეგ ორიოდ სიტყვა უნდა მოგახსენოთ: ჩვენ ვიცით რომ არსებობენ დიდი, იმპერიალისტური, და ბატარა სახელმწიფოები. დიდებს ყოველთვის უნდათ ბატარების დაჩაგვრა. ჩვენ კი გესურს ბატარა სახელმწიფოთა დღევგრძელობა. მე მოვითხოვ დარჩენ თამადის თანაშემწენიც.

ამ განცხადებამ დიდი ტაში და სიხარული გამოიწვია. მე, საკითხი ერთ-უფლებიანობის შესახებ, წაგებულათ ჩავთვალე, მაგრამ თამადის მოსაზრებულმა პასუხმა კითხვა კვლავ შემოაბრუნა.

— უნდა მოგახსენოთ პატივცემულ ალექსანდრეს, დაიწყო თამადამ, რომ გვარდია ჩვეულია ანარქიის ჩაქრობას და აქ მეთამაზობენი ფონს ვერ გავლენ. ამით უკვე დამყარდა ერთ თამადობა სუფრაზე.

ჩვენი თამადა თავისი სადღევგრძელოების დროს მართლაც მეტოდიურის თანდა-თანობით მიჰფრინავდა სულ ზევით-ზევით და გახურებული მოლხენის ზენიტში. ჯერი ჩემზედაც მოდგა. ჩემი დღევგრძელების დროს თამადამ ვრცლად აღნიშნა მთელი ჩემი სამხედრო დამსახურება რესპუბლიკისა და გვარდიის წინაშე. მან სხვათა შორის მოიგონა ის სანეტარო წამი, როცა დარიალის ვიწრო ხეობაში ჩვენ ორნი ერთ ქვითკირის დაბალ კედელს ვამაგრებდით. მე მგონია ეს ასე იყო. ყოველ შემთხვევაში შეიძლება კედელი თითონ გვამაგრებდა ჩვენ. საქმე იმაშია, რომ აქ ძნელი გასანაწილებელია როლები.

დღეს, როცა ჩვენ მხოლოდ ვიგონებთ შორეულს ჩვენს სამხედრო გამოსვლებს რა თქმა უნდა ადვილათ გაერკვევი საქმეში, მაგრამ მაშინ, როდესაც კედლის ძირას ომის ცეცხლში ვიყავ გახვეული უნებლიეთ ვფიქრობდი:

— აი სად ჩამომითრია ამ სოსო გედევანიშვილმა! რასაკვირველია, ის აქ თავის საქმეებს აკეთებს, მე კი მღუბავს. მე ვიცი რომ ის მუდამ გენერლათ არ დარჩება. დრო მოვა, ისევე დრამატურგობას დაუბრუნდება და ეს ამბავი მისთვის მშვენიერი თემა იქნება. მე კი, იუმორისტი და ჯანაბა რა ეშმაკმა ჩამომჩხირა აქ. მართალია სამხედრო მოქმედებაშიაც არის იუმორისტული ნაწილი, მაგრამ საფუძველი მისი მაინც დრამაა და დრამა ხომ სოსო გედევანიშვილის საქმეა.

ყველაფერს ამას და ათასჯერ მეტს მე მშვენივრად ვიტყოდი ამ ბანკეტზე, რომ ლაპარაკის დროს აღელვება და ყვირილი საჭირო არ იყო.

ჩემი სადღევგრძელო მშვიდობიანათ დათავდა. ამის შემდეგ თამადა ისევ დაბლა-დაბლა დაეშვა. აღღევგრძელა ბატარა გვარდიელი; ის ბატარა გვარდიელი, რომელიც ისე მტკიცეთ იდგა ბზიბის ნაპირზე, რომელსაც წინ ედგა შავი კედელი დენიკინისა, რომელმაც გააარღვია ის შავი კედელი და მოუპოვა გამარჯვება საბჭოებლოს.

ლასა მგელაძემ ასწერა ის მშვენიერი ღამე 1917 წლის დეკემბრისა, როცა ამომავალმა მზემ წითლად შეღება მთისა წვერები, შესძრა ყოველნი სულდგმულნი, ააქიკიკა ფრინველები, როცა სახალხო გვარდიის პირველი რაზმი მიდიოდა არსენალის ასაღებათ.

ერთი სიტყვით ყველა ორატორის მღვლეარე სიტყვაში იხატებოდა ბატარა გვარდიელის სიკარგე და მე გამახსენდა დიდებული სოლომონის ეთეროვანი აფორიზმი: „რაც კარგია კარგიაო.“ მართლაც რომ ასეა.

სასიამოვნო ბანკეტი თან და თან გახიარულდა. ჯერი მიდგა ყანწზე და საქართველოზე. თქვენ თითონ გასინჯეთ შემეძლო თუ არა მე საქართველოს სადღევგრძელოზე უარი მეთქვა. არც ვთქვი.

ამის შემდეგ დიდი ამბები იყო, მაგრამ მე აღარაფერი მახსოვს.

ეშმაკი.

ტაქტიკური მოსაზრებით.

შარჟი ერთ მოქმედებათ.

(ახლო წარსულიდან).

მოქმედნი პირნი:

- 1) ლევან დიდაძე—ვაჭარი.
- 2) ელენე—ამისი ცოლი.
- 3) ლადო—ელენეს საყვარელი.
- 4) უბნის კომისარი.
- 5) მწერალი, 6) მილიციონერი.

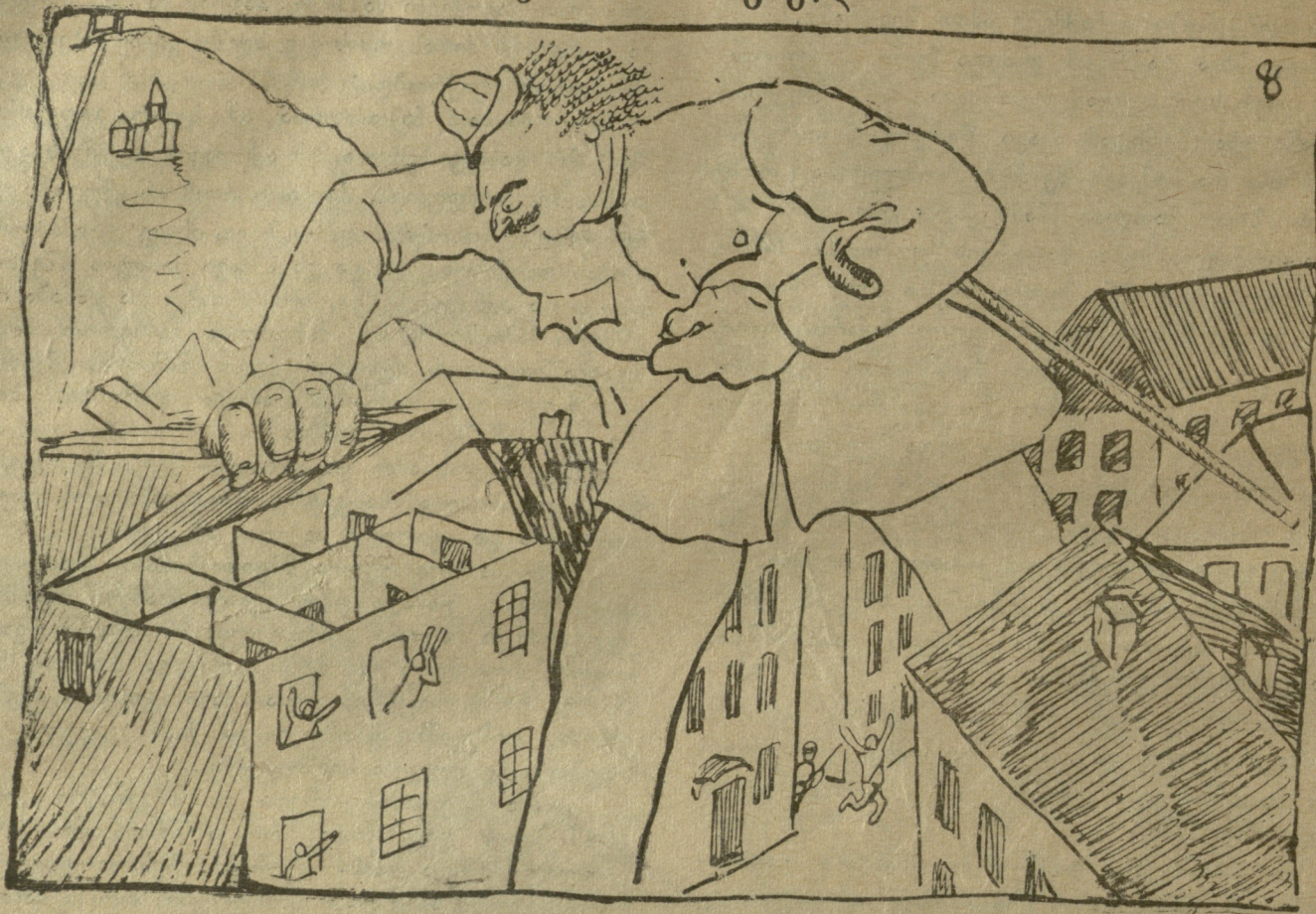
მოზრდილი ოთახი.

I.

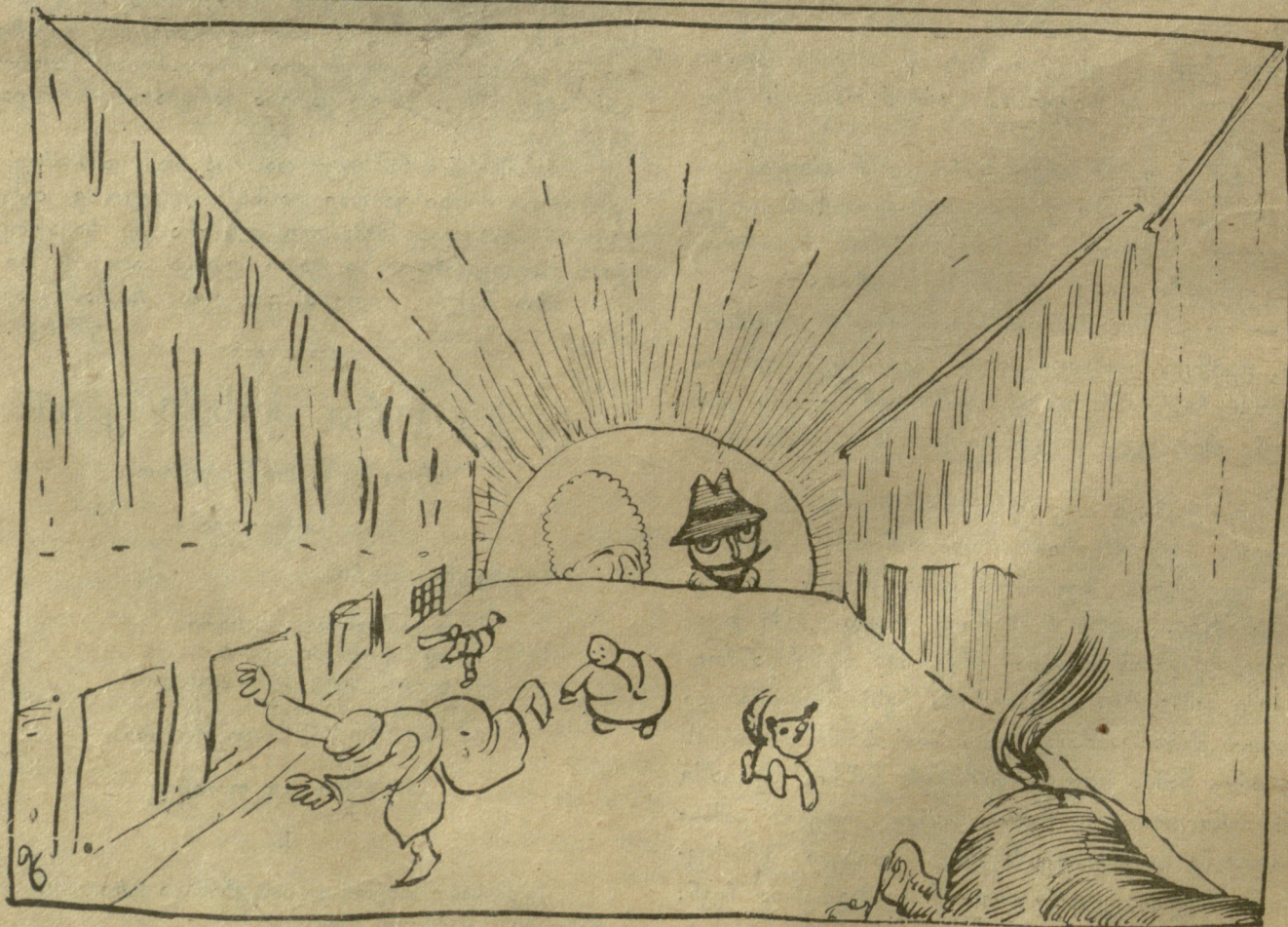
(კომისარი საწერ მაგდას უზის და ქალაქებს ათვალიერებს... შემოდის ელენე).

ელენე. უკაცრავათ.. კომისარი თქვენა ბრძანდებით?

ბინების მძიებელნი.



კოტე ფოცხვერაშვილი. სადაც არ ჩაიხედე ყველგან სივიწროვე და უადგილობაა.



ამობრწყინდა მზე „ეშმაკის მათრახისა“ და განიბნენ ყოველნი კათაკმეველნი.

კომის. დიახ. დაბრძანდით.

ელენე. (არ ჯდება. ერთბაშათ) ბ. კომისარო, ჩემი ქმარი დაატყვევეთ!. ესლავე უბრძანეთ მილიციონერებს!... ამას მოითხოვს ხალხის კეთილდღეობა, რევოლიუციის ინტერესები!. (ღელავს).

კომის. ?!

ელენე. თქვენ ვაკვირვებული ხართ!. წარმოიდგინეთ, ბ. კომისარო, რა ჩაიდინა იმ რეპტიონერმა, იმ კონსერვატორმა, იმ კონტრ-რევოლიუციონერმა! — ამ სალამოს დუქნიდან ჩვეულებრივზე უფრო ადრე დაბრუნდა სახლში და მე და ჩემს მეგობარს, — ლადოს, ერთათ მოგვასწრო. თქვენ, ალბათ, თუ პირადათ არა, შორე ახლო მაინც, იცნობთ ჩემს ქმარს. ლევან დიდაძე, ბარბალეს ქუჩაზე რომ თევზის დიდი მაღაზია აქვს.. სწორეთ იმ დროს შემოაღო კარები იმ უზრდელმა, როცა ჩვენ ერთმანეთს თავდავიწყებით ვკოცნიდით!. ლადო არ არის, ბ. კომისარო დანაშაუვ. ჩემი ქმარი ყოველთვის ცხრა საათზე მოდიოდა სახლში, ამ სალამოსკი სრულიად მოულოდნელათ ექვსზე მოვიდა, — ასე რომ ლადომ წასვლა ვეღარ მოასწრო და... ღმერთო ჩემო (გააჟრჟოლებს)!.. რა ქნა, რა ქნა იმ ურჯულომ!!.. სწვდა ლადოს, ამოიღო ქვეშ და ისე მაგრათ სცემა, ისე მაგრათ იმ უმოწყალომ, რომ სულ ხბოსავით აბლავლა! ცემით რომ გული იჯერა, მეორე ოთახში გავარდა და ბაწარი გამოიტანა. უნდოდა — შეეკრა, მაგრამ ლადო იქ აღარ დაუხვდა: მანამ ის ბაწარს გამოიტანდა, ლადომ დრო იხელთა და ვაიქცა. კინალამ გადაირია ის შეჩვენებული. „სად წამიხვალ!! მი. წიდან ამოვიღებო!“ დაიღრიალა მხეცივით და უკან გამოუდგა... შეიძლება დაეწია კიდეც.. ბ. კომისარო, დაჩქარებით მიილეთ ზომები!..

კომის. ჩემის აზრით, თქვენი ქმრის მოქმედება სავსებით ბუნებრივია, და მე მასში ისეთს ვერაფერს ვხედავ, რომ..

ელენე. (გააწყვეტინებს) როგორ თუ ვერ ხედავთ?!

კომის. აბა რა არის თქვენი ქმრის მოქმედებაში რეაქციონურ-კონტრ-რევოლიუციონური?

ელენე. თქვენ, ბ. კომისარო, ერთი წუთითაც არ უნდა დაივიწყოთ, რომ ჩემი ქმარი ვაჭარია.

კომის. ვაჭრობა და კონტრ-რევოლიუციონერობა ერთი და იგივე არ არის, ქალ-ბატონო.

ელენე. ჩემი ქმარი მშრომელი ხალხის მტერია! მან ამ სალამოს მაღაზია ნ საათზე დაკეტა და მით მთელი ამ უბნის დემოკრატია უხერხულ მდგომარეობაში ჩააგდო. მოგეხსენებათ რომ ქალაქის მცხოვრებთა უღარიბესი ნაწილი — დემოკრატია, უმთავრესათ, სალამობით შოულობს სურსათ-სანოვავისა და სხვა საჭირო ნივთების საყიდლათ თავისუფალ დროს, აშკარაა ისიც, რომ დემოკრატის ყოველ-დღიურ სარჩოს, უმთავრესათ, თევზეულობა შეადგენს.. ჩემმა ქმარმა განზრახ გაილაშქრა დემოკრატის წინააღმდეგ; მე ამას საბუთებით დავამტკიცებ!. ჩემი ქმარი კონტრ-რევოლიუციონერია!..

კომის. (ღიმილით) ქალ-ბატონო, აქ უბრალო გაუგებრობას აქვს ადგილი. ამ სალამოს ყველა სავაჭროები ნ საათზე დაიკეტა. ასეთია ქალაქის თვითმართველობის დადგენილება. ეს დადგენილება დღეიდან შედის ძალაში. ვინც ამ დადგენილებას დაარღვებს, სასტიკათ დაისჯება.

(პ ა უ ა).

ელენე. უზრდელობაც ქალაქის თვითმართველობამ ასწავლა ჩემს ქმარს?

კომის. მე ეგ არ მითქვამს.

ელენე. მინისტრისას რომ მივიდეს, სახლში ისე

შევა, რომ კარებზე არ დაკაკუნებს!. (კომისარს გაეცი-ნება).. თქვენ იცინით, ბ. კომისარო, და მე ყელში სისხლი მაწვება! ამ სალამოს რომ დაეკაკუნებია, მარტო ის რათ ღირდა? — ლადოს უკანა კარებიდან გავაპარებდი და ამ საშინელ ხლაფორთს გადავრჩებოდი!

კომის. დაფუშვით, რომ თქვენი ქმარი მართლა უზრდელია, — მერე რა? თქვენი დანაშაული ამით ოდნავაც არ მცირდება.

ელენე. ჩემი დანაშაული?!

კომის. დიახ, თქვენი.

ელენე. ნეტავი რაში ხედავთ ჩემს დანაშაულს?

კომის. ქმრისადმი ლალატში.

ელენე. სოციალისტისაგან მესმის ეგ სიტყვები?!

კომის. ვფიქრობ.

ელენე. თქვენ ძალიან კარგათ იცით, ბ. კომისარო, და, თუ არ იცით, უნდა იცოდეთ, რომ რუსეთის დიდმა რევოლიუციამ, სხვათა შორის, სქესობრივ საკითხშიაც მოგვანიჭა სრული თავისუფლება. ესლა ყველა ჩვენგანს უფლება აქვს ის შეიყვაროს, ვინც მოეწონება. არავის უფლება არა აქვს სხვის გრძნობას წინ აღუდგეს. ვინც ამას ჩაიდენს, ის კონტრ-რევოლიუციონერია!

კომის. თქვენ ერთობ მარტივი წარმოდგენა გქონიათ სქესობრივ თავისუფლებაზე... საინტერესოა ვიცოდეთ: რატომ ამდენხანს არ გაეყარეთ ქმარს და არ გაჰყვეთ იმ თქვენს სასურველს?

ელენე. ლადო ღარიბია, და თავს ვერ ვირჩენდით. ის კი არა და სახარჯო ფულს პირიქით მე ვაძლევდი მისი ქირიმეს..

კომის. ქმრის ჯიბიდან, რასაკვირველია.

ელენე. უკაცრავათ, ჩემი და ჩემი ქმრის ჯიბე ჯერ არავის გაურიგებია!

კომის. სულ ეს არის თქვენი ქმრის დანაშაული?

ელენე. ღმერთო ჩემო!.. რათ ვერ გაიგეთ, რომ ის მე მომკლავს?!

კომის. მოერიდეთ.

ელენე. როგორ?

კომის. როგორც მოახერხოთ.

ელენე. ეს არის თქვენი კანონი? ასე იცავთ ადამიანს ძველი რეჟიმის მომხრე მხეცისაგან? ამას ჰქვია თავისუფლება? ამიტომ გაგვიხარდა ქვეყნის გადაბრუნება? არა, ბ. კომისარო, მე... (მოისმის ხმაურობა. ლევანის ხმა: შედი, შედი შენ, ავაზაკო!. კომისარი წამო-დგება).

ელენე. (შეშინებული) ჩემი ქმარი!.. დაუტერია!. მოჰყავს!.. (აქეთ-იქით ეცემა, მაგრამ დამალვას ვერ ახერხებს. ბოლოს კომისარს ამოეფარება და მუდარით ეტყვის: დამეფარეთ, არა სთქვათ, რომ აქა ვარ, თორემ დავიღუპები! ამ დროს კარები გაიღება, და გამოჩნდება ცხვირ-პირ დალილავებული და ხელეშ შეკრული ლადო, რომელსაც საყელში ლევანი ჩაფრენია და პანლურის ცემით შიგ შემოჰყავს.)

2.

ლევ. (ლადოს მიიყვანს და ტახტზე დააჯახებს) დაეგდე! (ცხვირ-სახოცი თოფს იწმენდს) უფ!.. ბ. კომისარო, ამეღია-ამ ვაჟბატონს ღირსეულათ გაუმასპინძლდებით

კომის. სხვა რაღა ვუყოთ, ჩემო ძმაო? სიკვდილის მეტი აღარაფერი მივიკლიათ და...

ლევ. (გააწყვეტინებს) მაგისტანა მხეცი სწორეთ სიკვდილით უნდა დაისაჯოს!

კომის. თქვენ, ალბათ, დაგვიწყებით, რომ ახალმა მთავრობამ სიკვდილით დასჯა გააუქმა.

6654

ლევ. არც მაგისთვის შეგაწუხებთ. მე თითონ.. (ლადოსთან მიდის და კარებისაკენ უჩვენებს) ვეთ!

ელენე. (კომისარს) არ გაატანოთ!.. მოჰკლავს!

კომის. (ლევანს) მოითმინეთ!. (უნდა მივიდეს).

ელენე. (ფრენჩში ჩააფრინდება და არ უშვებს) და-მინახავს!. მომკლავს!

კომის. (თავისთვის) აი მდგომარეობა!.. (ლევანს, რომელიც ლადოს ქორსავით დასცქერის და მზათ არის თავზე რისხვით დაეცეს) გაგვაგებინეთ, კაცო,—რაშია საქმე?

ლევ. (ლადოს თავს დაანებებს) ცოლმა მილაღატა, ბ. კომისარო, ცოლმა!. აი ამ ლაწირაკში გამცვალა!

კომის. დანამდვილებით იცით ეს?

ლევ. შევესწარი, ბ კომისარო,—აი ამ თვალებით დავინახე ჩემი სიკეთე!

კომის. თუ ასეა, აიღეთ და მოიცილეთ თავიდან... გაუშვით.

ლევ. რაო! ცოლი გაუშვა?!.

კომის. გყავდეთ, ბატონო, გყავდეთ!

ლევ. რა ჯანდაბათ მიინდა?!

კომის. აღარ ვიცი, ღმერთმანი,—რა გირჩიოთ!

ლევ. თქვენი რჩევა ჩემთვის საჭირო არ არის. თქვენ ამ ავაზაკს გაუჩინეთ შესაფარი ბინა. ჩემს ცოლს მე თითონ გაუსწორდები. ტყვია შიგ შუა-გულ შუბლში, (ელენეს ტანში ჟრუანტელი დაუვლის) აი ჩემი ცოლის ჯილდო! მაშინვე უნდა გამეციებია, მაგრამ რაღაი!. ველარ მოვიცალე მისთვის; მაგრამ სულ ერთია,—აწეც მოუთავებ ხელს.

კომის. თქვენ, ალბათ ვათვალისწინებული გექნებათ იმ პასუხისმგებლობის მთელი სიმძიმე, რომელიც თქვენ, ეჭვს გარეშეა, დაგატყდებათ თავზე, თუ მართლა ასეთი დანაშაული ჩაიდინეთ.

ლევ. არაფერიც არა მაქვს ვათვალისწინებული. არც რაიმე პასუხს ვაგებ. ჩემს ცოლს მე მოგვკლავ,—გას რა უნდა?! მადლობა ღმერთს, ძველი ღრო აღარ არის ეხლა!

ლადო. მეტის მოთმენა აღარ შემიძლია!. (წამოდგება) ბ. კომისარო, ეგ რა არის (შეკრულ ხელებს უჩვენებს)?!. ნიკოლოზის საკატორლო ციხეში ვზივარ, თუ რა ამბავია ჩემს თავზე?!

ლევ. (ირონიულათ) არ მოგწონს?

ლადო. მე თქვენ გეკითხებით, ბ. კომისარო!

ლევ. (გულ-მოსული) მე კიდევ შენ გეუბნები: დაეგდე მაქ, თორემ!..

ელენე. (თავისთვის) უსინდისო!

კომის. (ლევანს) დამშვიდდით! (ლადოს) იცით, მე-გობარო, რას გეტყვით?..

ლადო. (გააწყვეტინებს) რაც უნდა მითხრათ, ერთი რამ მაინც აშკარაა: თქვენ, როგორც დემოკრატიული მთავრობის მოხელე..

კომის. (მედიდურათ შენიშნავს) მე კომისარი ვარ და არა მოხელე.

ლადო. თქვენ, როგორც დემოკრატიული მთავრობის კომისარი, ვალდებული ხართ—სასტიკათ დაიცვათ პიროვნების ხელშეუხებლობის პრინციპი!

ელენე. (თავისთვის) მართალია.

ლადო. ვანა ძველი რეჟიმია, რომ...

ლევ. (შეუყვირებს) ხმა გაკმინდე!!

ლადო. თქვენს უბანში უსაშინელესი ბოროტ-მოქმედება მოხდა! თქვენ კი...

ლევ. ხმა მეთქი!

ლადო. ვილაც ხეპრე, მხეცი!..

ლევ. ხმა!. (მიირბენს და ცხვირში ამოჰკრავს).

კომის. მოითმინეთ!

ლადო. (კომისარს) დამიცავით ამ ბარბაროსისაგან!

ლევ. დაგახრჩობ! (ეცემა, იატაკზე დაანარცხებს და ყელში ხელს წაუჭირებს) დაგახრჩობ!.

კომის. რას სჩადიხართ?? (მივარდება და ხელს სტაცებს) თავი დაანებეთ!. ხელი..

ლევ. მოვკლავ მაგ შინძურს!. დაგახრჩობ!..

(ელენე პირველათ შიშისაგან ცახცახს დაიწყებს, მაგრამ მალე რაღაც აზრი გაურბენს თავში და იმედის სხივით სახე გაბრწყინებული გარეთ გაიპარება).

3.

კომის. ხელი მეთქი!. (ხმაურობაზე მეორე ოთახიდან გამოვლენ მწერალი და მილიციონერი).

4.

კომის. დაიჭირეთ ეგ გადარეული! (მიეშველებიან, ლევანს კუთხეში მიიყვანებენ და გააჩერებენ.. ლადოც წამოდგება).

ლევ. გიამა?

კომის. ჩუმათ!!

ლადო (მუქარით) ვნახოთ...

კომის. (ლადოს) თქვენც მოუკელით ცოტა ენას!. (მიდის და ხელებს უხსნის).

ლადო. მე ასე ადვილათ არ გადავყლაპავ ამ შეურაცხყოფას! (ჯდება).

მწერალი, რაშია, კაცო, საქმე?

კომის. ეშმაკმა წაიღოს ამათი თავი! (თავის ადგილზე ჯდება) მხეცებია სწორეთ!

მწერალი. (დაბალი ხმით) რა, ხალხია, რა უნდათ?

კომის. მერე გიამბობ ყველაფერს. (მწერალი გადის).

5.

კომის. (მილიციონერს) შენ შორს არსად წახვიდე! **მილიციონერი.** არა, ბატონო. (გადის).

6.

კომის. მე თქვენ გიჩვენებთ სეირს!.. (კარები ვაილება, და შემოდის ელენე. მისი გამოჩენა საერთო გაკვირვებასა და განცვიფრებას იწვევს).

7.

ელენე. მაპატიეთ.. კომისარი თქვენა ხართ?

კომის.?!!

ელენე. (მიუახლოვდება და ჩაულაპარაკებს) აბა თქვენ იცით...

კომის. რა გნებავთ?

ელენე. ეს ჩემი ქმარია, ბ. კომისარო. მაგი არაფერში არ არის დამნაშავე. მართალია, ის ქუჩაში დაიჭირეს, როგორც წესიერების დამრღვევი, მაგრამ...

ლევ. (დაუყვირებს) რას ბოდავ, დედაკაცო?!

კომის. (ლევანს) მოითმინეთ! (ელენეს) თქვენი ქმარი ჩვენ არ დაგვიტყვევებია. მან თითონ მოიყვანა აქ აი ის კაცი და განაცხადა: ჩემს ცოლთან შევესწარი და დავიჭირეთ. თქვენ ის ბრალს გდებთ ლალატში.

ელენე. ვანა?! ჩემი ქმარი?!

კომის. დიახ, თქვენი ქმარი.

ელენე. ლევან, კომისარი მართალს ლაპარაკობს?!

ლევ. დედაკაცო, მობრუნდი და სახლში წადი!. აქ ნუ დამაქცევინებ შენს სისხლს!

ელენე. მაშ, მართალს ამბობს კომისარი?!

ლევ. ქალო სახლში წადი მეთქი!

კომის. ქალბატონო, თქვენ ქმარს თქვენთან უნახავს ეს ახალგაზრდა; თქვენ, თურმე, ერთმანეთს კოცნიდით. ეს არ არის მართალი?

ელენე. (მტკიცეთ) მართალია.

კომის. მაშ რაღათ ამბობთ—ლალატი არ ჩამიდენიაო.

ელენე. არ ჩამიდენია და მიტომი პირიქით,—მე ამით დავიცავი ჩემი ქმრის ნამუსი და პატიოსნება! ჯერ კარგათ გაიგეთ საქმის ვითარება და მერე სთქვით—მართლა მიმიძღვის რაიმე დანაშაული, თუ არა? სახლში მე მართო ვიყავი, როცა ოთახში ეს მხეცი შემომივარდა და ნამუსის ახდა მომინდომა...

ლალა. რას ამბობს!!!

ელენე. თვალებს ამოგთხრი!.. (მივარდება და თავში ჩაჰკრავს, თან ჩაულაპარაკებს: (სხვა გზა არ არის.. მზათ იყავ გასაქცევათ), ბინძურო, გადათრეულო!. (კომისარს) მე არ დავნებდი, მაგრამ განა დიდხანს შემეძლო წინააღმდეგობის გაწევა სუსტ ქალს ამოდენა ვაჟკაცი-სათვის? მდგომარეობა ასეთი იყო: ან უნდა დავნებებოდი, ან ისეთი რამ ხერხი მეხმარა, რაც შედარებით პატარა მსხვერპლის ვალდებით თავიდან ამაშორებდა საშუალო შერცხვენასა და სახელის გატეხას... ძალით რომ ვერას გავხდი, ისევ ალერსი დაუწყე მაგ შეჩვენებულს.. მე ვიცოდი, რომ ამ საღამოს დუქნები ადრე დაიკეტებოდა, და—საცა იყო—ჩემი ქმარიც მოვიდოდა. ის, რაც მე ჩავიდინე, ბ. კომისარო, შექმნილ მდგომარეობით იყო გამოწვეული, და ჩავიდინე მხოლოდ და მხოლოდ ტაქტიკური მოსაზრებით. პრინციპიალურათ, რასაკვირველია, შე ყოველთვის წინააღმდეგი ვიყავი—და ეხლაც წინააღმდეგი ვარ—ასეთი საქმის... თითო კოცნა თითო წლის სიცოცხლეს მაკლებდა, მაგრამ აბა რა უნდა შექნა, როცა სხვა საშუალება არ იყო?! კარებზე ორი ბოროტება მომადგა, და მე მათგან უმცირესი ავირჩიე. ნაძალადევი ალერსით მე ის შევიტყე, დრო გავიყვანე;—ამასობაში ქმარმაც მომისწრო, და ოჯახი შერცხვენასა და საქვეყნოთ თავის მოკრას ვადარჩა. და თუ მე ამას ლალატათ მითვლიან, ჩემი სიცოცხლე მაინც არ ღირებულა... ჩემის ხელით მოვიკლავ თავს!

კომის. რას იტყვით, ბ. ლევან?

ლევ. (არაფერს არ ამბობს).

ელენე. მაგას არ სჯერა ჩემი სიმართლე!.. მომეცით!. (ხელს წაიღებს კომისარის მაგიდაზე მდებარე რევოლვერისაკენ).

კომის. რას შვრებით!. (მსწრაფლ ააცლის და ჯიბეში იღებს).

ელენე. თავს დავიწვავ!. (ასანთს სტაცებს ხელს).

ლევ. ქალო! (მივარდება და ხელში ეცემა).

ელენე. თავი დამანებე!. მომეცი!.

ლევ. ხელი გაუშვი!.. ხე . . ა!. (სულს ჩაუბერავს და გააბობს).. გაუშვი ხელი...

(კომისარი წუმწუმას აანთებს).

8.

ლევ. რას მიშვრები, ქალო?!

ელენე. სულ-ერთია, თავს მაინც არ გადავიორჩენ!

ლევ. (ხელს გაუშვებს) რატომ, ქალო?—რა დავაშავე ისეთი? განა არა მჯერა შენი სიტყვები?

(კომისარი ასანთს გააჩაღებს).

ელენე. მე ისეთი უბედური ვარ, ისეთი... (გული აუჩვილდება და ატირდება).

ლევ. ელენე!..

კომის. ის კი...

ლევ. (მხოლოდ ეხლა შეამჩნევს, რომ ლალო გაპარულა) სად წავა?! (კარებისაკენ გაექანება, მაგრამ ისევ შედგება) ჯანდაბას მისი თავი!

კომის. აი რა გვიყო იმ აურ-ზაურმა!

ლევ. არაფერია..

კომის. მალიციონერებს მაინც გამოვუყენებ, შეიძლება. (მეორე ოთახისაკენ მიდის).

ლევ. ნუ სწუხდებით, ბ. კომისარო. (კომისარი შეჩერდება).. ისარგებლა შემთხვევით და რაღაი! ეხლა უკვე სამშვიდობოს იქნება გასული.

ელენე. ასე გინდოდა შენ!

ლევ. (საყვედურის კილოთი) არ გრცხვენია, ელენე?. (პაუზა). თუ კაცი ვარ, ასე ადვილათ არ შევარჩენ შენს შეწუხებას! მიწაში ხომ ვერ ჩაძვრება? ცნობით ვიცნობ, საცა უნდა შემხვდეს.

კომის. ასეც რომ არ მოხდეს, განა საქმიოდ არ არის დანაყილი?

ლევ. შენ რას იტყვი, ელენე?

კომის. ელენეს, როგორც სჩანს, უფრო მეტი სასჯელის ღირსათ მიაჩნია.

ელენე. რატომ არა?!. თქვენ რა იცით,—მე რა დღე დამადგა! ქმარმაც... (ტრემლება მოერევა)..

ლევ. ელენე!. აკი აღვიარებ—შევეცი მეთქი. საქმის ნამდვილი ვითარება რომ მცოდნოდა, განა კრინტს დავსძრავდი? ცოდო დაგწამე, მაგრამ მე კი ვარ იმის კაცი, რომ მე დანაშაული გამოვიწყიდო.

კომის. მეტი რაღა გინდათ, ქალ-ბატონო ელენე? ჩემის აზრით, თქვენი ქმრის განმარტება საფსებით დამაკმაყოფილებელია.

ელენე. მამაკაცები ყველანი ასეთები ხართ.. ერთმანეთს უჭერთ მხარს.

კომის. (ღიმილით) ტყუილათ გგონიათ აგრე.

ლევ. (ელენეს) კარგი, თუ გიყვარდე..

კომის. (თავისთვის) კვდება შენი სიყვარულით.. (ჯდება).

ლევ. მოიწმინდე ეგ თვალები.

ელენე. (თვალებს იწმინდს, თმებსა და შარფს ისწორებს).

ლევ. (ეხმარება) ეგრე...

კომის. (ოდნავ იღიმება).

ლევ. მე შენი ლევანი არა ვარ?.. (ქუჩაში ეტლი ჩამოივლის) ეტლი!. (ფანჯარას მიადგება და გადასძახებს: დადექი! ეტლი გაჩერდება). ღამე მშვიდობისა, ბატონო კომისარო (ხელს გაუწოდებს).

კომის. (წამოდგება და ხელს ჩამოართმევს) ნახვამდის.

ლევ. ბოდიშს ვიხდით შეწუხებისათვის... აბა, ელენე,—წავიდეთ, გენაცვალე! (კომისარს) იმედია, —არ დაგვძრახავთ. ნახვამდის..

კომის. გამარჯვებით.

(ლევანი გადის).

ელენე. (კომისარს) უსაზღვრო მადლობა.. (ხელს ჩამოართმევს).

კომის. (ხელს დაუჭერს) მეტი არაფერი?!..

(ფ ა რ დ ა).

d.

ინსტიტუტი ჰარმონიულ განვითარებისა.



ფანჯრიდან, ჭროგორც იქნა დავაბინავე ეს სასარგებლო დაწესებულება...

